

Adam Perz

Wpływ Eucharystii na życie chrześcijanina

Kieleckie Studia Teologiczne 5, 123-133

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Adam Perz – Kielce

WPLYW EUCHARYSTII NA ŻYCIE CHRZEŚCIJANINA

Eucharystia jest sakramentem ustanowionym przez Chrystusa. Dla Kościoła jest bezcennym skarbem i jako taki zajmuje centralne miejsce w życiu i nauczaniu Kościoła. W ostatnich latach Jan Paweł II mówił i pisał wielokrotnie na temat Eucharystii. Ojcu Świętemu zależało na tym, aby chrześcijanie na nowo odkrywali ten sakrament. Temu miał służyć ogłoszony przez Papieża Rok Eucharystii (2004/2005) i wydane dokumenty: Encyklika o Eucharystii *Ecclesia de Eucharistia* (2003) oraz List apostolski *Mane nobiscum Domine* (2004).

Jednakże w tym miejscu trzeba podkreślić, że Ojciec Święty już wcześniej, podczas swoich pielgrzymek do Polski, wielokrotnie podejmował temat Eucharystii, dlatego warto przypomnieć to nauczanie w aspekcie wpływu, jaki wywiera ten sakrament na życie chrześcijanina.

1. Eucharystia a sens życia ludzkiego

Sakrament Eucharystii od początku swego istnienia posiada wyjątkowy charakter. Wynika to z faktu, iż podczas Ofiary eucharystycznej uobecnia się ofiara krzyżowa Chrystusa w swojej bezkrwawej postaci. Przez swój związek z misterium paschalnym Chrystusa Eucharystia jest nie tylko widzialnym znakiem działania Pana w Kościele, ale również Jego żywą obecnością poprzez Ciało i Krew¹.

Uczestnictwo w tym sakramencie powoduje pogłębienie łączności z Chrystusem. W tym zjednoczeniu Chrystus obdarza człowieka swoimi darami, lecz nade wszystko obdarowuje go swoją obecnością: *Kto spożywa moje Ciało i Krew moją pije, trwa we Mnie, a Ja w nim* (J 6, 56). Dlatego już Sobór Watykański II przypominał, że Eucharystia utrwała więź człowieka z Jezusem zapoczątkowaną przez wiarę i chrzest oraz przydaje jej intensywności².

¹ Por. A. Zuberbier, *Czy wiem, w co wierzę?*, Kielce 1992, s. 255.

² Por. DM 36.

Papież Jan Paweł II tę myśl soborową uzupełnił stwierdzeniem, że w Eucharystii znajduje swój „sakramentalny wyraz to «wszystko», co Ojciec dał Synowi. «Dał», ażeby Syn ogarnął i przeobraził, przemienił to «wszystko» tą właśnie miłością, którą «do końca ich umiłował»³. Wyprowadził w ten sposób z tajemnicy Eucharystii tajemnicę miłości Boga do człowieka objawioną i urzeczywistnioną w Chrystusie. W sakramencie tym bowiem Chrystus staje się prawdziwie „Emmanuelem” – „Bogiem z nami” (por. J 1, 14) i jest pokarmem wzmacniającym na drodze do wieczności⁴.

Ponieważ Eucharystia stanowi centrum życia Kościoła, powinna się także stać ośrodkiem życia każdego chrześcijanina. Człowiek ochrzczony, który powołany jest do tego, by życie swoje oparł na Bogu, musi mieć wypływającą z wiary świadomość, że Eucharystia nadaje sens jego istnieniu. To właśnie ona przynosi mu siłę potrzebną do przezwyciężania trudności doczesnej egzystencji i obdarza nadzieją na przyszłość.

Jan Paweł II już podczas swojej pierwszej pielgrzymki do Ojczyzny, 6 czerwca 1979 roku w Częstochowie, zapraszał wiernych do uczestnictwa w Eucharystii. Przypominał, że „Chrystus nie chce, żebyśmy byli głodni. Chrystus nie chce, żebyśmy byli puści. Chce, żebyśmy byli nasyceni duchowo prawdą i miłością przy stole słowa Bożego i przy stole Eucharystii”⁵. Natomiast w przemówieniu powitalnym na lotnisku Okęcie podczas swojej trzeciej pielgrzymki do Ojczyzny jeszcze dobitniej podkreślił ten wymiar Eucharystii, mówiąc: „Zapraszam Was do wspólnoty – do tej wspólnoty, którą przez pokolenia kształtuje Chrystus. On nie przestaje człowiekowi znużonemu, zagubionemu człowiekowi, który cierpi, który gubi poczucie sensu – przywracać sens. Eucharystia jest sakramentem tego wielkiego sensu”⁶.

Eucharystia przypomina, że życie chrześcijanina to poruszanie się w obliczu Boga w każdej chwili i w każdej życiowej sytuacji. Sens i nadzieja, jaką daje ta Boża obecność, każe człowiekowi zerwać z goryczą i smutkiem. Pozwala pokonać trudności dnia codziennego⁷.

³ Jan Paweł II, Homilia w czasie liturgii słowa skierowana do środowiska Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (Lublin, 9 czerwca 1987), w: tenże, *Pielgrzymki do Ojczyzny 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999. Przemówienia i homilie*, Kraków 1999, s. 409.

⁴ Por. A. Zuberbier, *Wierzę. Podstawowe prawdy wiary*, Katowice 1978, s. 285–286.

⁵ Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. odprawionej dla alumnów, młodzieży zakonnej i służby liturgicznej (Częstochowa, 6 czerwca 1979), w: tenże, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 115.

⁶ Tenże, Przemówienie powitalne na lotnisku Okęcie (Warszawa, 8 czerwca 1987), w: *Do końca ich umiłował*, Warszawa 1987, s. 10.

⁷ Por. W. Zalewski, *Nauka Boża*, t. 6, Warszawa 1959, s. 526.

Człowiek może żyć jedynie wtedy, kiedy kocha i doświadcza miłości innego. Człowiek wszak nie jest tylko bytem zdolnym do miłości, ale przede wszystkim bytem wymagającym miłości. Kluczowym problemem ludzkiej egzystencji wydaje się być dylemat: miłować czy nie miłować, który przechodzi w problem-dramat: móc albo nie móc być samym sobą⁸.

Jedynie życie w łączności z Bogiem może mieć dla człowieka znaczenie, gdyż sens nadaje mu sam Bóg poprzez swego Syna. To przez Niego Bóg Ojciec wychodzi naprzeciw pragnieniu ludzkich serc poszukujących miłości. W Chrystusie bowiem w pełni zrealizowało się Objawienie, stopniowo odkrywane przez proroków. Dzieło to zapowiedziane w Starym Testamencie i wypełnione przez Chrystusa zostało „zadane” Kościołowi, by było realizowane przez posłannictwo Apostołów i ich następców:

Dlatego jak Ojciec posłał Chrystusa, tak i On posłał Apostołów, których napełnił Duchem Świętym nie tylko po to, aby głosząc Ewangelię wszystkiemu stworzeniu, zwiastowali, że Syn Boży swoją śmiercią i zmartwychwstaniem wyrwał nas z mocy szatana i uwolnił od śmierci oraz przeniósł do królestwa Ojca, lecz także po to, aby ogłoszone dzieło zbawienia sprawowali poprzez Ofiarę i sakramenty, stanowiące ośrodek całego życia liturgicznego⁹.

Jednocześnie Jezus odpowiedział na miłość Ojca tak, jak nikt przed Nim nie był w stanie odpowiedzieć. Swoim życiem i zbawczym dziełem dał przykład posłuszeństwa płynącego z miłości do Boga¹⁰. Z tej prawdy Jan Paweł II wyprowadza tezę, że Eucharystia jest także źródłem miłości Bożej w ludziach¹¹. Dzięki uczestnictwu w Eucharystii człowiek otrzymuje bowiem zadatek życia wiecznego już tu – na ziemi – i wkracza w nowy porządek zbawczy. Zostaje przywrócona przyjaźń między nim a Bogiem i ustanowione Nowe Przymierze we Krwi Chrystusa¹².

Papież w jednym ze swoich przemówień stwierdza, że Eucharystia jest „siłą przebicia”¹³ się nadziei, jaką daje perspektywa wyzwolenia z okowów śmierci przez Chrystusa. Do wielu określeń człowieka ukutych przez filozofów i teologów, można by wszak dołączyć jeszcze jedno: człowiek to *ens*

⁸ Por. T. Styczeń, *Problem człowieka problemem miłości*, w: *Człowiek w poszukiwaniu zagubionej tożsamości „Gdzie jesteś Adamie?”*, red. tenże, Lublin 1987, s. 67.

⁹ KL 6.

¹⁰ Por. KKK 532.

¹¹ Por. Jan Paweł II, Homilia w czasie liturgii słowa skierowana do środowiska Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, dz. cyt., s. 409.

¹² Por. H. Langkammer, *Ostatnia Wieczerza*, w: *Mały słownik biblijny*, Wrocław 1995, s. 183–185.

¹³ Jan Paweł II, Słowo do młodzieży zgromadzonej przed siedzibą arcybiskupa (Kraków, 10 czerwca 1987), w: tenże, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 445.

sperans – byt posiadający nadzieję¹⁴. Toteż Jan Paweł II podkreśla, że nadzieja ta rodzi się w sytuacji dostrzeżenia trudów ludzkiego losu i towarzyszy przewyciężaniu ich¹⁵. Konstytutywnym elementem prawidłowego wewnętrznego nastawienia na Eucharystię jest nadzieja. Dzięki nadziei przecież życie chrześcijanina otrzymuje swój własny sens. Jej odkrycie nie powoduje wprawdzie, że znikają trudności i kłopoty, ale zmienia się sposób patrzenia na trudy codzienności. Zdaniem Papieża, nadzieja nie zwalnia człowieka od krzyża. Nadzieja nadaje sens krzyżowi, który istota ludzka dźwiga przez troski i udręki dnia codziennego. Ten sens staje się właśnie jej „siłą przebicia” przez warunki zewnętrzne. Niewyczerpanym źródłem owej siły jest Eucharystia. Ten sakrament jest bowiem siłą człowieka wierzącego¹⁶.

Odkrycie świata wewnętrznego, w którym działa łaska miłującego Boga, i w którym ukrywa się prawdziwe „ja” człowieka, jest jednym z podstawowych warunków właściwego rozwoju. Dopiero ono umożliwia istocie ludzkiej wychodzenie poza okoliczności miejsca i czasu. Dlatego w nauczaniu papieskim tak często pojawia się wezwanie do systematycznej współpracy z łaską. Jednym z symbolicznych jej wyrazów, a zarazem drogą do pełnego jej urzeczywistnienia w życiu ludzkim, jest sakrament Eucharystii. Papież podkreśla nieustannie, że człowiek może przekroczyć samego siebie tylko w oparciu o Eucharystię. W homilii podczas Mszy św. w Niepokalanowie, przywołując postać św. Maksymiliana Marii Kolbego i wspominając jego ofiarę życia poniesioną za współwzięcia, starał się ukazać korzenie tej decyzji tkwiące w Ofierze eucharystycznej: „Wraz z tajemnicą eucharystycznego kielicha dojrzewała w nim owa godzina oświęcimskiej decyzji: «Czyż nie mam pić kielicha, który mi podał Ojciec?»» (J 18, 11)”¹⁷. W tym przypadku sensem ludzkiej egzystencji stało się służenie innym. Ofiara złożona z własnego życia stała się wyrazem największej miłości. Zdaniem Papieża, współczesny świat niczego bardziej nie potrzebuje jak takiego świadectwa wypływającego ze świadomego przyjęcia daru Eucharystii. Jedynie ono potrafi spowodować, że świat otrząśnie się „z więzów owej cywilizacji śmierci, która w niektórych momentach współczesności szczególnie odsłania swe groźne oblicze”¹⁸.

¹⁴ Na istotną rolę nadziei w życiu człowieka zwracał uwagę już św. Paweł, nazywając ją „bezpieczną i silną kotwicą duszy” (Hbr 6, 19).

¹⁵ W „gawędzie” – jak swe przemówienie do młodych w Krakowie określił sam Papież – naszkicował wymagania, które winien spełnić chrześcijanin, aby godnie przyjąć dar Eucharystii. Por. Jan Paweł II, Słowo do młodzieży zgromadzonej przed siedzibą arcybiskupa, dz. cyt., s. 445.

¹⁶ Por. tamże, s. 446.

¹⁷ Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. (Niepokalanów, 18 czerwca 1983), w: tenże, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 247.

¹⁸ Tamże, s. 248.

Eucharystia więc nadaje sens życiu chrześcijanina, dzięki któremu chrześcijanin łączy się ściśle z Chrystusem i razem z Nim potrafi przekraczać próg nadziei.

2. Eucharystia a cel życia ludzkiego

W improwizowanym przemówieniu podczas odwiedzin byłego obozu koncentracyjnego na Majdanku Jan Paweł II wypowiedział ważne słowa: „To jest nasza nadzieja, że człowiek nie umiera, choćby i został zakatowany, że żyje w Bogu”¹⁹. Ta prawda, że ostateczny cel egzystencji każdego chrześcijanina stanowi osiągnięcie życia wiecznego, jest od wieków głoszona przez Kościół. Kościół odwołuje się w tym względzie do obietnicy danej przez Jezusa: *Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki. Kto spożywa moje Ciało i pije moją Krew, ma życie wieczne, a Ja go wskrzeszę w dniu ostatecznym* (J 6, 51.54). U końca czasów Chrystus zapewni wywyższenie ludzkiego ciała i przemianę świata natury, o czym pisał św. Jan: *I ujrzałem niebo nowe i ziemię nową, bo pierwsze niebo i pierwsza ziemia przeminęły, i morza już nie ma* (Ap 21, 1). Jednakże to eschatologiczne wydarzenie poprzedzone zostało ustanowieniem Eucharystii, która chociaż należy do obecnego wieku, otwiera drogę ku przyszłości. Jezus wielokrotnie przyrównywał królestwo Boże do uczyty weselnej. W tym kontekście Eucharystia jest jej zapowiedzią. Jest przedsmakiem uczyty i przyszłej chwały w królestwie Ojca. Kościół naucza bowiem, że dopóki nie powstaną nowe niebiosa i nowa ziemia, w których mieszka sprawiedliwość, Kościół pielgrzymujący modli się w Eucharystii, by przyspieszyć powrót Chrystusa²⁰.

Papież zwrócił uwagę na fakt, że rodzina jest środowiskiem, gdzie dziecko poznaje pierwsze i najbardziej podstawowe prawdy wiary, przyjmuje sakramenty, począwszy od chrztu, poprzez pokutę, do Eucharystii, która staje się dlań duchowym pokarmem w drodze do nieba. Dzięki temu pokarmowi chrześcijanie przez pokolenia dążą do „domu Ojca”, jak kiedyś naród izraelski do Ziemi Obiecanej. Papież porównał Eucharystię do manny udzielanej Izraelitom na pustyni, gdyż – podobnie jak ona – sakrament ten stanowi jedyny pokarm mogący zapewnić dalszą wędrówkę²¹.

¹⁹ Jan Paweł II, *To jest nasza nadzieja, że człowiek nie umiera* (Lublin, 9 czerwca 1987), w: tenże, *Odwagi! Ja jestem, nie bójcie się. III podróż apostolska do Polski (8–14 VI 1987)*, Poznań 1987, s. 34.

²⁰ Por. KDK 48; KKK 671.

²¹ Por. Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. połączonej z udzieleniem I Komunii św.* (Łódź, 13 czerwca 1987), w: tenże, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 512.

Jan Paweł II przywołał nauczanie ojców soborowych, że Eucharystia została ustanowiona w tym celu, by stała się dla chrześcijan niezbędnym pokarmem duszy, który umożliwi człowiekowi pełne włączenie w Ciało Mistyczne Chrystusa²². Poprzez zaproszenie do uczestnictwa w uczcie eucharystycznej człowiek otrzymał bowiem jakby zadatek obietnicy zmartwychwstania. Staje się tym, który spożywa Ciało Chrystusa i pije Jego Krew, a zatem trwa w Chrystusie, a On w nim (por. J 6, 54). O wyjątkowości tej sakramentalnej rzeczywistości świadczy fakt, że życie wieczne nie jest tylko darem obiecany człowiekowi; ono już teraz jest udziałem chrześcijanina, który żyje nim przez wiarę²³.

Ojciec Święty podkreślał, że już w czasie życia doczesnego Eucharystia jest źródłem siły i miłości w człowieku. Zjednoczenie z Chrystusem obecnym w Eucharystii pogłębia wszak w człowieku przyjaźń z Bogiem, leczą rany zadane przez grzech i daje siłę do walki ze złem²⁴, aby wreszcie umożliwić promieniowanie miłością Chrystusową w życiu codziennym. Ten związek Eucharystii, zapatrzenia w *rzeczy* ostateczne i ziemskiego życia chrześcijan zaakcentował Jan Paweł II w homilii wygłoszonej w Szczecinie w 1987 roku. Powiedział wówczas:

W dniach Kongresu wszyscy skupiamy się na tych słowach, jakie Ewangelista Jan (...) wypowiada w związku z Ostatnią Wieczerzą: „umiłowawszy swoich... do końca ich umiłowal” (J 13, 1). Słowa te tłumaczą równocześnie tajemnicę Chrystusowej Paschy i sakramentalną rzeczywistość Eucharystii: „do końca ich umiłowal”. A małżonkowie, klęcząc przed ołtarzem w dniu ślubu, mówią: „nie opuszczę cię aż do śmierci”. (...) Czy słowa te nie współbrzmiają z tamtymi: „do końca ich umiłowal”? Z pewnością (...) zachodzi tutaj głęboka zależność i jednorodność²⁵.

Eucharystia jest korzeniem sakramentu małżeństwa, który „wyrasta z Eucharystii i do niej prowadzi”²⁶. Tym samym Jan Paweł II przypomniał, że sakramentalna Komunia jest tylko wtedy owocna, gdy poprzedza ją zjednoczenie z Chrystusem w wierze i miłości. Dlatego wzywa człowieka do zapatrzenia się w miłość Chrystusa „aż do końca”.

²² Por. KDK 5.

²³ Por. A. Zuberbier, *Czy wiem, w co wierzę?*, dz. cyt., s. 263.

²⁴ Por. Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. połączonej z udzieleniem I Komunii św., dz. cyt., s. 515–516.

²⁵ Tenże, Homilia w czasie Mszy św. odprawionej dla rodzin (Szczecin, 11 czerwca 1987), w: <http://ekai.pl/bib.php/dokumenty/p8717/p8717.html> (28 grudnia 2005).

²⁶ Tamże.

3. Eucharystia a praca

Większą część życia ludzkiego wypełnia praca. Jej owoce przynoszą radość wszystkim, którzy mogą z nich korzystać. Dzięki pracy człowiek nie tylko zdobywa środki do życia, ale też wypełnia wolę Stwórcy: *abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną* (Rdz 1, 28).

Problem godności pracy nie uszedł uwagi Jana Pawła II. Podczas Mszy św. odprawionej dla ludzi pracy w Gdańsku Papież nawiązał do przypowieści o robotnikach pracujących w winnicy:

Praca ludzka – przez setki i tysiące, jeśli nie miliony, warsztatów – przyczynia się do dobra wspólnego społeczeństwa. Ludzie pracy w tej właśnie pracy znajdują tytuł, wieloraki i różnorodny, bo i praca ludzka jest wieloraka i różnorodna – a więc tytuł do stanowienia o sprawach całego społeczeństwa, które żyje i rozwija się z ich pracy²⁷.

Papież upomniał się o sprawiedliwe warunki pracy, o uczciwą umowę między pracodawcą a robotnikiem. Zauważył, że na trud ludzki nie wolno odpowiadać wyłącznie zapłatą, gdyż pracujący człowiek nie tylko jest rzemieślnikiem – wykonawcą dzieła, ale także jest „twórcą”, który niejako „dopomaga” w dziele stwórczym samego Boga. Taki człowiek ma prawo do stanowienia o warunkach pracy, na którym pracuje. Ma również prawo przynależenia do samodzielnie wybranego związku zawodowego²⁸.

Ojciec Święty przypomniał zarazem, że człowiek, choć jest istotą powołaną do pracy, jest także istotą powołaną do uczestnictwa w chwale Stwórcy, który tę pracę ustanowił i pobłogosławił. Nieodzownym warunkiem dobrze spełnianych obowiązków jest więc łączność z Bogiem. Eucharystia jest tym sakramentem, dzięki któremu człowiek może być świadom ciągłej Boskiej obecności. Jan Paweł II powtórzył słowa Chrystusa: *nie samym chlebem żyje człowiek* (Łk 4, 4), komentując je następująco:

W każdą Mszę św., Ofiarę Chrystusa, Ofiarę naszego Odkupiciela, wchodzi owoc „ludzkiej pracy”, wszelkiej ludzkiej pracy: chleb jest tego „syntetycznym” wyrazem – i wino również: codziennie praca ludzka wpisuje się w Eucharystię: w sakrament naszego Odkupienia i „wielką tajemnicę wiary”. Codziennie na tyłu miejscach ziemi przed pracą ludzką otwierają się Boskie perspektywy²⁹.

²⁷ Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. odprawionej dla świata pracy (Gdańsk, 12 czerwca 1987), w: tenże, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 493.

²⁸ Por. S. Siwek, *Zbiorowy wysiłek*, „Gość Niedzielny”, 28 (1987), s. 1.

²⁹ Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. odprawionej dla świata pracy, dz. cyt., s. 495.

Papież zwraca uwagę na nierozdzielność łączność fizycznego wysiłku człowieka z jego wzrostem duchowym. Symbolicznym wyrazem tej jedności jest sakrament Eucharystii. To na roli dokonuje się ów każdorazowy cud rozmnożenia chleba, dzięki któremu ludzie otrzymują pokarm cielesny i duchowy. Symbolizuje on każdą pracę ludzką. „Eucharystia jest związana z ziemią. Wnosimy w nią za każdym razem chleb i wino jako symbol wszystkich darów ziemi – darów Stwórcy oraz owoc pracy ludzkiej”³⁰. Słowa te przypominają, że człowiek uczestnicząc pracą w Ofierze Chrystusa, dzięki niej ma swój udział także w Jego zwycięstwie nad śmiercią. Bóg poprzez Najświętszy Sakrament udziela człowiekowi nie tylko zadatku życia wiecznego, ale też uzdalnia go do odpowiedzialnego wykonywania pracy. Toteż Papież stwierdza: „Przynosimy do ołtarza chleb – owoc ziemi, który jest również owocem pracy rąk ludzkich. Człowiek pracuje «na chleb». Chleb więc wyraża i symbolizuje wszelką pracę człowieka gdziekolwiek i w jakikolwiek sposób byłaby ona wykonywana”³¹.

Chrześcijanin zjednoczony z Chrystusem wypełnia swoje życiowe powołanie. Eucharystia pozwala mu realizować talenty, z których będzie kiedyś przez Stwórcę rozliczany. Dlatego sakrament ten jest organicznie związany z ludzką pracą.

4. Eucharystia a miłość bliźniego

Ojciec Święty Jan Paweł II przekazywał wiernym, iż uczestnictwo w Eucharystii nie może pozostać bez wpływu na ich życie³².

Sprawdzeniem autentyczności uczestnictwa we Mszy św. jest budowanie społeczeństwa bardziej sprawiedliwego i braterskiego. W Ewangelii Janowej nie ma opowiadania o ustanowieniu Eucharystii, lecz o umywaniu nóg Apostołom (por. J 13, 1-20). Jezus objawił miłość, która nie panuje, ale służy. Współcześnie potrzeba takich prostych i konkretnych znaków miłości, których szkołą jest Eucharystia. Uczestnicy Eucharystii nie mogą pozostać obo-

³⁰ Jan Paweł II, Przemówienie powitalne na lotnisku Okęcie (Warszawa, 8 czerwca 1987), dz. cyt., s. 10.

³¹ Tenże, Przemówienie do włókniaerek z łódzkich zakładów przemysłu bawełnianego „Uniontex” (Łódź, 13 czerwca 1987), w: *Do końca ich umiłował*, dz. cyt., s. 210.

³² W przemówieniu wygłoszonym na Błoniach Krakowskich (10 czerwca 1987) można wyróżnić pięć cech nowości życia człowieka, który żyje perspektywą Eucharystii: 1. męstwo i brak zniechęcenia; 2. pokój; 3. jednoznaczność; 4. dobro; 5. prawda. Por. G. Bobek, *Drogowskazy z Błoń*, http://www.wychowawca.pl/miesiecznik/10_130/01.htm (28 grudnia 2005).

jętni na potrzeby innych, gdyż wzajemna miłość i troska o potrzebujących jest znakiem prawdziwych uczniów Chrystusa³³.

Jan Paweł II uświadamiał Polakom, że w pewien sposób i oni są odpowiedzialni za to, że istnieją ludzie biedni i głodni:

Na każdym z nas ciąży część odpowiedzialności za ten niesprawiedliwy stan. Każdy z nas jakoś o głód i biedę innych się ociera. Umiejmy dzielić się chlebem z tymi, którzy go nie mają lub mają go mniej od nas! Umiejmy otwierać nasze serca na potrzeby braci i sióstr, którzy cierpią z powodu nędzy i niedostatku! Czasem wstydzą się do tego przyznać, ukrywając swoją biedę. Trzeba ku nim dyskretnie wyciągnąć bratnią, pomocną dłoń³⁴.

Eucharystia jest sakramentem miłości. Z przeżytej Eucharystii powinna wypływać miłość wobec braci w codziennym życiu. Chrześcijanie winni organizować konkretne sposoby opieki nad biednymi i chorymi. Jak dzisiaj Kościół praktykuje chrześcijańską miłość? Z pewnością poszczególni wierzący angażują się w tej dziedzinie poprzez ofiary składane do puszek przy Kościele, na konta bankowe Caritas, a także poprzez jałmużnę daną najbliższym lub przygodnie spotkanym ludziom. Powstają stowarzyszenia (np. Koła Towarzystwa Pomocy im. Brata Alberta) służące bezdomnym czy dzieła miłosierdzia prowadzone przez zgromadzenia zakonne. Coraz więcej młodych ludzi poświęca się na rzecz innych poprzez wolontariat.

5. Eucharystia a jedność

Sobór Watykański II nauczał, że Eucharystia jest niezawodnym znakiem jedności i wiarygodności chrześcijaństwa. I tak w Dekrecie o ekumenizmie *Unitatis redintegratio* ojcowie soborowi stwierdzają, że Chrystus ustanowił w swoim Kościele sakrament Eucharystii, poprzez który ludzie stają się uczestnikami Bożej natury³⁵, zaś Konstytucja *Lumen gentium* dodaje, iż Eucharystia sprawia jedność Ludu Bożego³⁶.

³³ Por. Episkopat Polski, List pasterski *Eucharystia źródłem i szczytem życia i misji Kościoła* (22 października 2004), http://www.episkopat.pl/?a=dokumentyKEP&doc=2004119_0 (28 grudnia 2005).

³⁴ Jan Paweł II, *Eucharystia szkołą wolności i solidarności międzyludzkiej* (Wrocław, 1 czerwca 1997), http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/homilie/wroclaw_01061997.html (28 grudnia 2005).

³⁵ Por. DE 15.

³⁶ Por. KK 11.

To zagadnienie podjął Papież Jan Paweł II w swoim przemówieniu do przedstawicieli Kościołów chrześcijańskich zgromadzonych w Warszawie. Mówił wówczas, że „w tajemnicy Eucharystii uobecnia się dzieło pojednania wszystkich ludzi dokonane przez Krzyż i Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa”³⁷. Również w Łodzi w czasie Mszy św. połączonej z udzieleniem I Komunii św. Jan Paweł II mówił, że Eucharystia jest źródłem jedności Kościoła³⁸.

Sakrament Eucharystii jest sakramentem obecności samego Boga. Jest siłą, która pozwala niszczyć wszelkie mury grzechu, nienawiści i słabości³⁹. Dlatego Ojciec Święty mógł zwrócić się do delegatów na 46. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny we Wrocławiu słowami:

Umiłowani bracia i siostry, mogliśmy wszyscy doświadczyć, jak w tajemnicy Eucharystii spotykają się ludzie różnych ras, różnych języków, narodów i kultur. Tak, Eucharystia przekracza wszelkie granice. W niej staje się widzialna jedność Kościoła jako Mistycznego Ciała Chrystusa. Jakże wyraźnie sprawdzają się tu słowa świętego Augustyna, który nazwał Eucharystię „sakramentem miłosierdzia, znakiem jedności i węzłem miłości” (*In Ioannis Evangelium tractatus*). Eucharystia jest pulsującym sercem Kościoła. „Eucharystia buduje Kościół, buduje jako autentyczną wspólnotę Ludu Bożego, jako zgromadzenie wiernych naznaczone tym samym znamieniem jedności, która była udziałem apostołów i pierwszych uczniów Pana. Eucharystia wciąż na nowo buduje tę wspólnotę i jedność. Zawsze zaś buduje ją i zawsze odradza na zbawczym zrębie ofiary samego Chrystusa przez to, że odnawia Jego śmierć krzyżową, za cenę której nas odkupił” – słowa *Redemptor hominis* (n. 20). W takim właśnie kontekście należy też rozumieć każdy kongres eucharystyczny i jego rolę w życiu całego Kościoła⁴⁰.

Z krótkiego przeglądu wypowiedzi Ojca Świętego Jana Pawła II na temat wpływu sakramentu Eucharystii na życie chrześcijanina wynika, że Papież żył Eucharystią, że bardzo chciał ukazać głęboki sens tego sakramentu, że gorąco pragnął, aby chrześcijanie na nowo go odkryli. To wielkie szczęście

³⁷ Jan Paweł II, *Niech miłość Chrystusa stanowi dla nas źródło mocy, cierpliwości i wytrwałości* (Warszawa, 8 czerwca 1987), w: tenże, *Odwagi! Ja jestem, nie bójcie się...*, dz. cyt., s. 23.

³⁸ Por. tenże, Homilia w czasie Mszy św. połączonej z udzieleniem I Komunii św., dz. cyt., s. 512.

³⁹ Por. G. Bobek, *Drogowskazy z Błoń*, w: http://www.wychowawca.pl/miesiecznik/10_130/01.htm (28 grudnia 2005).

⁴⁰ Jan Paweł II, Przemówienie wygłoszone w czasie spotkania z delegacjami na Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny (Wrocław, 1 czerwca 1997), http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/wroclaw2_01061997.html (28 grudnia 2005).

i błogosławieństwo, że tak ważne słowa wielokrotnie Jan Paweł II wygłaszał do Polaków, że padały one jak ziarna na polską ziemię, padały przede wszystkim na glebę serc milionów katolików w Polsce. Pozostaje tylko (i aż) jedno: realizacja papieskiego nauczania.

Sommario

L'INFLUSSO DELL'EUCARISTIA SULLA VITA CRISTIANA

Il papa Giovanni Paolo II diverse volte parlava del Sacramento dell'Eucaristia; anche durante i suoi viaggi in Polonia. Parlava ai fedeli polacchi del ruolo di questo sacramento nella vita cristiana.

Innanzitutto, l'Eucaristia rende il credente più unito al Signore presente nel sacramento. Soltanto la vita unita a Dio ha un senso. L'uomo vive per salvarsi. L'Eucaristia è pegno della vita eterna e il sostegno per l'uomo nel suo pellegrinaggio terreno. La maggior parte della propria vita l'uomo dedica al lavoro. Il papa Karol Wojtyła parlava della dignità del lavoro e dei diritti degli operai. Per svolgere bene il proprio lavoro è necessaria l'unione con Dio, la quale viene garantita per mezzo dell'Eucaristia. L'Eucaristia non può non influire positivamente sulla vita di coloro che in essa partecipano. Deve far sì che i cristiani si sforzino a costruire una società più giusta. Non si può stare indifferenti di fronte alla povertà, alla fame e ai bisogni degli altri, perchè l'Eucaristia è sacramento dell'amore. L'Eucaristia è, in fine, fonte dall'unità della Chiesa capace di rompre ogni muro dell'odio e della divisione. Il Sacramento dell'Eucaristia edifica la Chiesa quale autentica comunità del Popolo di Dio.

Il papa Giovanni Paolo ha lasciato ai fedeli polacchi un insegnamento molto ricco sull'Eucaristia. Che sia realizzato nella vita personale e sociale.

Ks. dr Adam PERZ – ur. w r. 1963 r. w Dobrzeszowie, dr teologii, wykładowca teologii moralnej i etyki w WSD w Kielcach. Autor artykułów publikowanych w „Kieleckich Studiach Teologicznych”, „Kieleckim Przeglądzie Diecezjalnym”, „Obecnych”, księgach jubileuszowych, a także w pracach zbiorowych wydawanych z okazji Tygodni Kultury Chrześcijańskiej.